

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.320.2024
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 3337, wniesioną przez Panią Posłankę Annę Dąbrowską-Banaszek w sprawie świadczenia wspierającego, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia:

Zgodnie z dyspozycją z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia (Dz. U. z 2023 r. poz. 2581, dalej jako: „rozporządzenie”), przewodniczący składu orzekającego albo upoważniona przez niego osoba wyznacza, spośród grona specjalistów, co najmniej dwuosobowy skład ustalający, na podstawie informacji zawartych we wniosku o wydanie decyzji i kwestionariuszu samooceny trudności w wykonywaniu czynności związanych z funkcjonowaniem, poziom potrzeby wsparcia. Wyznaczenie następuje w formie pisemnej, a potwierdzający je dokument przekazywany jest członkowi składu ustalającego.

Stosownie do ustępu 2 przywołanego przepisu, w czasie wykonywania czynności oceniających, członek składu ustalającego poziom potrzeby wsparcia - na wezwanie osoby podlegającej ocenie, jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika - obowiązany jest przedstawić dokument potwierdzający wyznaczenie go do składu ustalającego.

Zgodnie z § 27 ust. 1 rozporządzenia, specjaliści do spraw ustalania poziomu potrzeby wsparcia są obowiązani do odbycia szkolenia przeprowadzonego przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, zgodnie z programem opracowanym na podstawie minimum, o których mowa w § 30 i zaliczenia, z wynikiem pozytywnym, testu sprawdzającego w zakresie objętym szkoleniem. Pozytywny wynik testu sprawdzającego każdorazowo zatwierdza Pełnomocnik (ust. 5).

Należy zaznaczyć, że art. 69 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r. poz. 2760, ze zm.) nakłada na Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej obowiązek dokonania przeglądu stosowania standardów ustalania poziomu potrzeby wsparcia oraz procedur postępowania w sprawach dotyczących ustalania poziomu potrzeby wsparcia, w celu dokonania oceny poziomów potrzeby wsparcia, od których uzależniona jest wysokość świadczenia wspierającego oraz przedstawienia rekomendacji Radzie Ministrów w kwestii ewentualnej konieczności podjęcia działań korygujących w tym systemie lub innych wykorzystujących jego ustalenia. W ramach powyższego działania poddane zostaną ocenie aktualnie obowiązujące procedury w postępowaniu w sprawie o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, w tym również w zakresie poświadczania uprawnień wydających ją specjalistów.

Inaczej niż w przypadku rejestru wydanych certyfikatów superwizora pracy socjalnej, zamieszczonych na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,

przepisy nie nakładają na Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych oraz wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności obowiązku prowadzenia i publikowania rejestru specjalistów do spraw ustalania poziomu potrzeby wsparcia.

Upublicznienie rejestru wydanych certyfikatów superwizora służy wskazaniu podmiotów uprawnionych do prowadzenia superwizji (przebiegu) pracy socjalnej. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej wybiera z listy rejestru specjalistę, którego chce zatrudnić w celu prowadzenia sesji superwizyjnych dla pracowników socjalnych. Taka sytuacja nie ma miejsca w postępowaniu dotyczącym wydania decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia. Członków składu ustalającego poziom potrzeby wsparcia wyznacza przewodniczący wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności albo upoważniona przez niego osoba, przy uwzględnieniu informacji zawartych we wniosku o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia i kwestionariuszu samooceny. Uprawnienie do ustalania poziomu potrzeby wsparcia nie jest ograniczone do obszaru działania wojewódzkiego zespołu orzekającego. Dopuszczalnym jest, aby specjalista ustalający poziom potrzeby wsparcia, który uzyskał pozytywny wynik testu sprawdzającego, został powołany na członka do innego wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, jeżeli jest to uzasadnione dobrem działania organu na rzecz osób niepełnosprawnych.

W myśl art. 4c ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, ze zm., dalej jako: „ustawa o rehabilitacji”) ustalenie poziomu potrzeby wsparcia dokonuje się, za zgodą osoby ubiegającej się o to ustalenie, w miejscu jej stałego pobytu, o którym mowa w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2024 r. poz. 736), na terenie Rzeczypospolitej Polskiej albo w siedzibie wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności lub w miejscu przez ten zespół wyznaczonym, spełniającym warunki, o których mowa w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240, ze zm.).

Informacja o wyrażeniu zgody na ustalenie poziomu potrzeby wsparcia w miejscu stałego pobytu osoby niepełnosprawnej albo odmowie wyrażenia zgody zawarta jest we wniosku o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 11 grudnia 2023 r. w sprawie wniosku o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia oraz wzoru kwestionariusza samooceny trudności w zakresie wykonywania czynności związanych z funkcjonowaniem (Dz. U. z 2023 r. poz. 2732). Wynika z tego, że to od woli osoby niepełnosprawnej lub jej opiekuna prawnego zależy, czy ustalenie poziomu potrzeby wsparcia dokonane zostanie w miejscu jej stałego pobytu, czy siedzibie wojewódzkiego zespołu orzekającego.

Przestrzeń w pomieszczeniach wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności, w których skład orzekający ustala poziom potrzeby wsparcia, jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i zaaranżowana tak, by umożliwić bezpieczne i swobodne poruszanie się, a także - w trakcie rozmowy z członkami składu ustalającego - zachowanie poufności danych osobowych i poszanowanie dóbr osobistych. Odnosząc się do podniesionej w treści interpelacji „jednolitości warunków”, w jakich dokonywane jest ustalenie poziomu potrzeby wsparcia w siedzibie wojewódzkiego zespołu orzekającego o niepełnosprawności albo miejscu przez niego wyznaczonym oraz w miejscu pobytu osoby niepełnosprawnej, to jednolitość ta, z istoty rzeczy, nie jest i nie może być

zachowana. W miejscu stałego pobytu poziom potrzeby wsparcia ustalany jest, co do zasady, w stosunku do osób mających znaczne ograniczenia w poruszaniu się, także wyłącznie leżących. Warunków cechujących taką przestrzeń nie zapewniają pomieszczenia wojewódzkich zespołów orzekających. Natomiast pomieszczenia zespołu zapewniają możliwość zebrania wywiadu od osoby niepełnosprawnej lub jej opiekuna prawnego, przeprowadzenie obserwacji, jak również ocenę możliwości wykonywania niektórych czynności podlegających ocenie.

Szkolenia członków wojewódzkich zespołów orzekających o niepełnosprawności, powołanych na specjalistów do spraw ustalania poziomu potrzeby wsparcia, prowadzone są przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w sposób ciągły od 2023 roku, zarówno w Warszawie, jak i Gdańsku, Poznaniu, Krakowie, Lublinie i Wrocławiu.

Sytuacje przekroczenia terminu rozpatrzenia przez wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności wniosku w postępowaniu o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia mają charakter wieloaspektowy i powinny być analizowane nie jedynie przez pryzmat realizowania zadań przez zespoły, ale również prawidłowego składania wniosku przez osoby niepełnosprawne albo ich opiekunów prawnych.

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1429, ze zm.) wprowadzająca zmiany do ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, dotyczące zasad i trybu wydawania decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, jak również rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia, zawierające wzór formularza w zakresie ustalania poziomu potrzeby wsparcia dla osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności (Dz. U. z 2023 r. poz. 2581), promulgowane zostały w Dzienniku Ustaw RP w roku 2023. Z treści przywołanych aktów prawnych jednoznacznie wynika, że w 2024 roku do świadczenia wspierającego uprawnione będą osoby niepełnosprawne, jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono w przedziale od 90 do 100 punktów skali potrzeby wsparcia. Pomimo powyższego, jak i zawarcia w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia szczegółowych standardów w zakresie ustalania potrzeby wsparcia i jej poziomu, z wnioskiem o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia wystąpiły osoby niepełnosprawne (legitymujące się np. orzeczeniem o zaliczeniu do lekkiego stopnia niepełnosprawności lub orzeczeniem o celowości przekwalifikowania zawodowego), które nie utraciły lub utraciły jedynie w znikomym stopniu autonomię fizyczną, psychiczną, intelektualną lub sensoryczną. Taki stan rzeczy przyczynia się do wydłużenia średniego czasu oczekiwania na rozpatrzenie wniosku.

Na chwilę obecną, do wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności, wpłynęło około 300 tys. wniosków o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia. Większość z nich wpłynęła bezpośrednio po dniu wejścia w życie ustawy z 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym. Zrozumiałym jest, że tak duża liczba wniosków stanowiła dla wojewódzkich zespołów orzekających o niepełnosprawności znaczne obciążenie, pomimo zwiększenia przez nie liczby etatów i zatrudnienia nowych pracowników do obsługi zadań związanych z wydawaniem decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia, jak również przygotowania bazy lokalowej do obsługi tych zadań.

Odnotować też trzeba, że duża część osób niepełnosprawnych i ich opiekunów ustawowych składa wnioski o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia za pośrednictwem operatora pocztowego albo bezpośrednio do organu wydającego decyzję, a nie drogą elektroniczną, pomimo, udostępnienia takiej funkcjonalności na portalu Emp@tia. Oznacza to konieczność przeformatowania wpływających dokumentów na postać cyfrową i wprowadzenia ich do systemu informatycznego, co również znacząco wydłuża czas procedowania spraw. Nie bez znaczenia pozostaje, że od 30 do 90 procent wpływających wniosków zawiera wady formalne lub wniesiona została przez osobę nieposiadającą legitymacji procesowej do zainicjowania postępowania o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia. Powoduje to wydłużenie okresu oczekiwania przez osobę niepełnosprawną na wydanie decyzji bez winy wojewódzkiego zespołu orzekającego, skutkując koniecznością skierowania do wnioskodawców wezwań o uzupełnienie wniosku.

Wyjaśnić należy, że w 2023 roku była prowadzona przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej szeroka kampania informacyjna dotycząca świadczenia wspierającego. Ponadto na stronie internetowej Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych zamieszczone zostały materiały informacyjne. Z kolei wojewódzkie zespoły orzekające na stronach internetowych zamieściły szczegółowe informacje dotyczące zasad prawidłowego wypełnienia wniosku o wydanie decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia, jak i podmiotów uprawnionych do ich złożenia.

Pragnę zapewnić, że sprawna realizacja zadań związanych z wydawaniem decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia jest przedmiotem szczególnej troski organów orzekających o niepełnosprawności. Liczba wniosków w tym przedmiocie jest bardzo duża, a ich rozpatrzenie niejednokrotnie wymaga przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego. Nieustannie podejmowane są wysiłki zmierzające do poprawy mobilności organów orzekających, zarówno w aspekcie zwiększenia zasobów kadrowych, jak i podniesienia efektywności organizacyjnej. Służy temu zatrudnienie pracowników na podstawie umowy o pracę do obsługi administracyjnej spraw z wniosku o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia - także w delegaturach urzędu wojewódzkiego - a ponadto: zawieranie umów cywilno-prawnych z osobami wykonującymi pomocnicze prace administracyjne związane z obsługą wniosków i infolinii, powoływanie kolejnych członków ustalających poziom potrzeby wsparcia, organizowanie posiedzeń składów ustalających poziom potrzeby wsparcia w dni wolne od pracy, pozyskiwanie i wyposażanie dodatkowych pomieszczeń do obsługi administracyjnej. Rzetelna ocena prawidłowości realizowania nowych zadań orzeczniczych przez wojewódzkie zespoły orzekające o niepełnosprawności nie powinna pomijać tych działań, zwłaszcza na etapie wdrażania przepisów wprowadzających do obrotu prawnego nowy instrument prawny.

W celu uzyskania szczegółowych informacji dotyczących ilości opóźnień w wydawaniu decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia we wskazanych w treści interpelacji przedziałach czasowych, wystąpiłem do Wojewodów, sprawujących nadzór nad działaniem komórek organizacyjnych w urzędzie obsługującym wojewodę i podległych wojewodzie, jaką stanowi z mocy art. 6a ust. 5 ustawy o rehabilitacji wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności. Pragnę poinformować, że ze względu na brak w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności funkcjonalności pozwalającej na wygenerowanie raportów we wskazanym w treści interpelacji zakresie, wnioskowana informacja ilościowa nie może, na dzień dzisiejszy, zostać przekazana przez wszystkich Wojewodów. Jest to spowodowane dużą liczbą wpływających wniosków

o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, których sprawnemu procedowaniu urzędy przyznają w tej chwili najwyższy priorytet.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Łukasz Krasoń

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/